

رابطه بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان متوسطه دوره دوم

مژگان نیکنام^۱، سیده شقایق روحی^۲

^۱ هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن

^۲ کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین رابطه بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دوره دوم متوسطه بود. روش این پژوهش یک پژوهش کمی، از نوع توصیفی و همبستگی بود. جامعه آماری این تحقیق شامل همه‌ی دانش آموزان متوسطه دوره دوم منطقه ۸ شهر تهران سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ می‌باشد. برای تعیین حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شد. حجم نمونه در این پژوهش ۴۰۰ نفر به دست آمد. از روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای استفاده شد. ابزار پژوهش پرسشنامه ارزیابی شکست در عملکرد توسط کانروی و همکاران (۲۰۰۲)، پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی اون و فرامن (۱۹۸۸) و آزمون پیشرفت تحصیلی بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شد. نتایج نشان داد، بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی در دانش آموزان دوره‌ی دوم متوسطه رابطه وجود دارد. بین ترس از شکست با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دوره‌ی دوم متوسطه رابطه وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: ترس از شکست، خودکارآمدی تحصیلی، پیشرفت تحصیلی

مقدمه

افت تحصیلی یکی از دغدغه‌های اصلی سیستم آموزشی در همه مقاطع تحصیلی است. یکی از عوامل مؤثر بر موفقیت تحصیلی دانشجویان عوامل روانشناختی است (رینشمید^۱ و رودولفو^۲، ۲۰۱۷، به نقل از خرمايي و همکاران، ۱۳۹۶). در برخی از پژوهش‌های پیشین، باورهای خودکارآمدی تحصیلی ادراک شده به عنوان یکی از متغیرهای تأثیرگذار روانشناختی بر موفقیت تحصیلی معرفی شده است (باوویز^۳، استوارت^۴، دنیسکو^۵ و بائوویز، ۲۰۱۶، به نقل از سپهریان، ۱۳۹۷).

ترس از شکست وقتی سراغ فرد می‌آید که در حال پیشرفت است رسیدن به موفقیت برای همه‌ی افراد خوشایند ولذت بخش است، افرادی نیز وجود دارند که با قرار گرفتن در موقعیت‌های جدید و حتی با رسیدن به موفقیت، دچار اضطراب می‌شوند و ترس از آنچه در آینده به سراغشان خواهد آمد، سدی در مقابل پیشرفت هایشان خواهد شد (ساگار^۶ و همکاران، ۲۰۱۷) همچنین اگر مسئولیت فرد زیاد باشد، نگرانی هایش افزایش می‌یابد و ممکن است دچار ترس از شکست و ناکامی شود (آتش دامن، ۱۳۹۶). نتایج از شکست ممکن است متفاوت باشد. برای مثال ترس از شکست ممکن است موجب بروز مشکلاتی در سلامت جسمانی و خلاقیت شود (وویت، ۲۰۰۸) بر اساس نتیجه‌ی تحقیقی واکنش‌های معمول شکست شامل واکنش‌های عاطفی و توجه بوده و ترس از شکست با شرم مورد انتظار از شکست مرتبط است (مکلند و همکاران، ۲۰۱۵).

اهداف پژوهش**هدف اصلی**

تعیین رابطه بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه

اهداف فرعی

- تعیین رابطه بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه
- تعیین رابطه بین ترس از شکست با موفقیت تحصیلی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه

فرضیه‌های پژوهش**فرضیه اصلی**

بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه رابطه وجود دارد.

فرضیه‌های فرعی

- (۱) بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان دوره‌ی دوم متوسطه رابطه وجود دارد.
- (۲) بین ترس از شکست با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دوره‌ی دوم متوسطه رابطه وجود دارد.

خودکارآمدی

---

1 Rheinschmidt
2 Rodolfo
3 Beauvais
4 Tewart
5 DeNisco
6 Sagar

تعریف مفهومی: خودکارآمدی به عنوان باور و قضاوت شخص از توانایی خود برای انجام یک تکلیف خاص تعریف شده است (بندورا، ۱۹۷۷).

تعریف عملیاتی: خودکارآمدی در این پژوهش نمره ای است که آزمودنی از پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی اون و فرامن (۱۹۸۸) دریافت می کند.

موفقیت تحصیلی

تعریف عملیاتی: موفقیت تحصیلی در این پژوهش، معدل پایان ترم دانش آموزان دوره‌ی دوم متوسطه می‌باشد.

پژوهش‌های انجام‌شده در داخل کشور

محسن پور، حجازی و کیامنش (۱۳۹۶) در تحقیقی به نام "نقش خودکارآمدی، اهداف پیشرفت، راهبردهای یادگیری و پایداری در پیشرفت تحصیلی ریاضی دانش‌آموزان سال سوم متوسطه (ریاضی) شهر تهران"، انجام دادند نتایج تحلیل داده‌های آنها تأثیر مستقیم اهداف عملکرد گزایشی، عملکرد اجتنابی، خودکارآمدی، راهبردهای یادگیری و پایداری بر پیشرفت تحصیلی در درس ریاضی را تأیید کرد. متغیر خودکارآمدی نسبت به سایر متغیرهای بررسی شده در مدل بیشترین اثر مستقیم را بر پیشرفت تحصیلی در درس ریاضی داشت. اهداف تسلط از طریق متغیرهای واسطه‌ای خودکارآمدی، راهبردهای یادگیری و پایداری بر پیشرفت تحصیلی در درس ریاضی تأثیر غیرمستقیم و معنادار داشته است و نقش واسطه‌ای پایداری میان اهداف عملکرد اجتناب و پیشرفت تحصیلی در درس ریاضی معنادار بود.

قلی‌زاده، شکرکن و حقیقی (۱۳۹۶) در تحقیق خود به "نام بررسی روابط ساده و چندگانه هدف‌های چهارگانه پیشرفت با ترس از شکست و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان پسر سال اول دبیرستان‌های شهرستان ایزده" به این نتایج رسیدند، که بین هدف تسلط‌گرا و اضطراب امتحان همبستگی منفی معنی‌دار، بین هدف تسلط اجتناب و اضطراب امتحان همبستگی مثبت معنی‌دار وجود دارد؛ و بین اهداف عملکردگرا و عملکرد اجتناب با اضطراب امتحان همبستگی معنی‌دار وجود ندارد. همچنین نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون با روش ورود مکرر نشان داد که ضریب چند متغیری برای ترکیب خطی متغیرهای اهداف چهارگانه پیشرفت با اضطراب امتحان دانش‌آموزان معنی‌دار است. در ضمن نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که از میان متغیرهای اهداف چهارگانه پیشرفت به عنوان متغیرهای پیش‌بین اهداف تسلط‌گرا و تسلط اجتناب پیش‌بینی‌کننده اضطراب امتحان می‌باشند. همچنین یافته‌ها نشان داد بین هدف‌های چهارگانه و عملکرد تحصیلی همبستگی مثبت وجود دارد. در ضمن نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که از میان متغیرهای اهداف چهارگانه پیشرفت به عنوان متغیرهای پیش‌بین اهداف تسلط‌گرا و عملکرد اجتناب پیش‌بینی‌کننده عملکرد تحصیلی می‌باشند.

پژوهش‌های انجام‌شده در خارج از کشور

الیوت و مک گریگور (۲۰۱۷) در تحقیقی مدل چهارگانه هدف‌های پیشرفت و اضطراب امتحان و تدریس را بر روی دانشجویان دختر و پسر دانشگاه به کار بردند در تحقیق آنان، هدف‌های تسلط‌گرا با ترس رابطه نداشت ولی هدف تسلط اجتناب با اضطراب امتحان رابطه مثبت و معنی‌داری داشت. هدف عملکرد اجتناب با اضطراب امتحان رابطه مثبت معنی‌داری نشان داد و هدف عملکردگرا با اضطراب امتحان رابطه مثبت ولی غیر معنی‌دار داشت.

ولش^۷ و همکاران (۲۰۱۷) قابلیت‌های اجتماعی و جرات ورزی و تحصیلی بررسی کردند. آنان ۱۶۳ دانش‌آموز دوره ابتدایی را به صورت تصادفی برگزیدند. قابلیت‌های اجتماعی دانش‌آموزان را معلمان تعیین کردند و پیشرفت تحصیلی آنان با نمرات ریاضی و زبان مشخص گردید. نتایج تحقیق نشان داد پیشرفت تحصیلی با قابلیت اجتماعی و جرات ورزی افراد ارتباط مستقیمی دارد.

چن^۸ و همکاران (۲۰۱۶) در تحقیق دیگری به بررسی رابطه ترس از شکست و پیشرفت تحصیلی در ۲۸۶ دانش آموز پرداختند. نتایج تحقیق آنان از رابطه مثبتی میان پیشرفت تحصیلی و رهبری اجتماعی، تحمل ناکامی، مهارت اجتماعی جرئت ورزی و روابط دوستانه با همسالان حکایت داشت و همچنین رابطه منفی میان پیشرفت و پرخاشگری، ناسازگاری‌های تحصیلی و ترس از شکست روابط نامطلوب با همسالان را نشان می‌داد.

اندرو^۹، الیوت، هولی^{۱۰} و مک‌گریگور (۲۰۱۶) در تحقیقی که بر روی ۱۸۰ دانشجوی (۴۹ مرد و ۱۳۱ زن) در حال تحصیل در سطح مقدماتی روانشناسی انجام گرفت نشان دادند که هدف عملکرد اجتناب پیش‌بین مثبت ترس از شکست و هدف تسلط اجتناب پیش‌بین مثبت، مهم و یا حاشیه‌ای ترس از شکست هستند. متغیرهای هدف تسلط‌گرا و عملکردگرا رابطه‌ای با اضطراب امتحان نداشتند.

درسیکل^{۱۱} در سال ۲۰۱۴ مقیاس ترس از شکست منطقه‌ی غرب را مورد آزمون قرار داد که نتایج کسب شده عبارت بود: از ۱- میانگین ترس از شکست دختران بیشتر از پسران بود. ۲- دختران در مواجهه با ترس از شکست سازگارتر از پسران بودند. جورتیک^{۱۲} (۲۰۱۴) در مطالعه‌ی خود به بررسی رابطه میان ترس از شکست، اضطراب اجتماعی، خودکارآمدی و نقش آن در پیش بینی موفقیت در امتحان پرداخت. نتایج نشان داد که ترس از شکست رابطه منفی با خودکارآمدی دارد.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف یک پژوهش کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها یک پژوهش کمی، از نوع توصیفی و همبستگی می‌باشد.

روش اجرا و گردآوری داده‌ها

در این پژوهش از دو روش برای اجرا و گردآوری داده‌ها استفاده شده است.
الف: کتابخانه‌ای:

در این پژوهش از دو روش برای اجرا و گردآوری داده‌ها استفاده شد.

برای جمع آوری بخشی از داده‌های پژوهش از روش اسنادی یا کتابخانه‌ای استفاده خواهد شد که با مطالعه کتاب‌ها، مقالات، پایان نامه‌ها و تحقیقات به منظور تدوین چارچوب نظری در جهت پاسخ به مساله در نظر گرفته شده، داده‌های لازم جمع آوری شد.
ب: میدانی:

برای جمع آوری بخش دیگری از داده‌های پژوهش، در قالب یک طرح توصیفی، پس از کسب مجوز از دانشگاه مربوطه و آموزش و پرورش منطقه ۸ شهر تهران، به مدرسه‌های مورد نظر مراجعه شد. با روش نمونه‌گیری مناسب، آزمودنی‌های این پژوهش انتخاب شدند و با رعایت اصول اخلاقی، هر سه پرسشنامه مورد نظر در این پژوهش، بین آزمودنی‌ها توزیع شد و از این طریق، داده‌ها در بخش میدانی جمع آوری شدند.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

داده‌های به دست آمده از پرسش نامه‌ها در نرم افزار اکسل وارد و طبقه بندی شده است. همچنین برای خلاصه بندی و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیه‌های آماری مرتبط با داده‌ها با به کارگیری نرم افزارهای آماری SPSS و از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی به شرح زیر استفاده شده است:

- 8- Chen
- 9- Andrew
- 10- Holly
- 11 - Drsykl
- 7-Guretic

- مشخصه های آماری ویژگی های افراد نمونه و مواد پرسشنامه ها، با استفاده از روش های آمار توصیفی مانند: میانگین، واریانس، انحراف از معیار و... تعیین شده است.
- برای بررسی نرمال بودن توزیع داده ها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف، و همچنین نمودار هیستوگرام استفاده شده است.
- برای تعیین رابطه بین متغیرهای پژوهش و تعیین نقش متغیر مستق در متغیرهای وابسته از آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه استفاده شده است.

استنباط آماری

فرضیه اصلی

بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دوره دوم متوسطه منطقه ۸ شهر تهران رابطه وجود دارد.

بمنظور بررسی فرضیه فوق با استفاده از تکنیک رگرسیون به پیش بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس ارزیابی ترس از شکست در عملکرد در نمونه آماری تحقیق پرداخته میشود.

جدول شماره ۱. جدول ضریب تعیین پیش بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس ارزیابی ترس از شکست در عملکرد

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده
-۰,۶۰۸	-۰,۶۰۲	-۰,۵۹۸

جدول شماره ۲. آنالیز واریانس آزمون رگرسیون پیش بینی خودکارآمدی تحصیلی و عملکرد تحصیلی بر اساس

مولفه های ارزیابی ترس از شکست در عملکرد

مدل	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F آماره	Sig سطح معناداری
رگرسیون	۲۰۵,۶۹۹	۵	۴۱,۱۳۴	۵,۱۱۸	۰,۰۴۲
خطا	۱۰۵۳۶,۱۵۱	۱۹۴	۵۴,۳۱۰		
کل	۱۰۷۴۱,۸۲۰	۱۹۹			

جدول شماره ۳. جدول ضرایب آزمون رگرسیون پیش بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس مولفه های ارزیابی ترس

از شکست در عملکرد

متغیرهای مستقل	ضرایب استاندارد نشده			t	سطح معناداری
	B	Std. Error	Beta		
ضریب ثابت	۹۴,۰۲۶	۱,۸۱۲		۱۶,۱۳۶	۰,۰۰۲۷
FESE	-۰,۴۴	۰,۰۶۱	۰,۱۶۲	۲,۸۳۳	۰,۰۰۵
FDOSE	-۰,۷۸	۰,۰۱۰۲	۰,۰۳۵	۱,۵۷	۰,۰۰۴

FHUF	-۰,۱۰	۰,۰۶۹	۰,۰۹۸	۲,۰۸	۰,۰۳۹
FIOLI	-۰,۲۹	۰,۰۵۱	۰,۱۷	۳,۶۱	۰,۰۰۱
FUIO	-۰,۱۸	۰,۰۳۲	۰,۰۸۴	۱,۹۱	۰,۰۰۸۷

جدول شماره ۱ ضریب همبستگی، ضریب تعیین و ضریب تعدیل شده را نشان می دهد با توجه به ضریب همبستگی می توان گفت که همبستگی مناسبی بین متغیر مستقل (خودکارآمدی تحصیلی) و متغیر وابسته (مولفه های ارزیابی ترس از شکست) وجود دارد. جدول شماره ۲ جدول آنالیز واریانس است که صحت کلی معادله رگرسیون را بررسی می کند بدین ترتیب همان طور که در جدول مشاهده می شود، با توجه به مقدار آماره آزمون $F_{5,118} = ۰,۰۴۲ = \text{Sig}$ معنی داری آن در سطح اطمینان بالای ۹۵٪ معادله رگرسیون معتبر بوده و نتایج آن قابل تحلیل است.

جدول شماره ۳ جدول ضرایب معادله رگرسیون و آزمون معناداری این ضرایب است در صورتیکه سطح معناداری مربوط به هر ضریب کمتر از سطح قابل قبول خطا (۵٪) باشد می توان ضریب مربوطه را وارد مدل نمود. در اینجا مولفه FESE و FDOSE و FHUF و FIOLI و FUIO و ضریب ثابت معادله رگرسیون وارد مدل میشوند. جزء ثابت معادله رگرسیون ۹۴,۰۲۶ بدست آمده است که می توان معادله رگرسیون را به صورت ذیل نوشت:

$$\text{خودکارآمدی تحصیلی} = ۰,۲۶ + ۰,۴۴ \text{ FESE} - ۰,۷۸ \text{ FDOSE} - ۰,۱۰ \text{ FHUF} \\ - ۰,۱۸ \text{ FUIO} - ۰,۲۹ \text{ FLOLI}$$

جدول شماره ۴. جدول ضریب تعیین پیش بینی خودکارآمدی تحصیلی بر اساس ارزیابی ترس از شکست در عملکرد

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده
-۰,۵۱۱	-۰,۵۰۵	-۰,۴۹۹

جدول شماره ۵. آنالیز واریانس آزمون رگرسیون پیش بینی عملکرد تحصیلی بر اساس مولفه های ارزیابی ترس از

شکست در عملکرد

مدل	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F آماره	سطح معناداری (Sig)
رگرسیون	۲۰۵,۶۹۹	۵	۴۱,۱۳۴	۷,۵۶۴	۰,۰۰۲
خطا	۱۰۵۳۶,۱۵۱	۳۷۱	۵۴,۳۱۰		
کل	۱۰۷۴۱,۸۲۰	۳۷۶			

جدول شماره ۶. جدول ضرایب آزمون رگرسیون پیش بینی عملکرد تحصیلی بر اساس مولفه های ارزیابی ترس از

شکست در عملکرد

متغیرهای مستقل	ضرایب استاندارد نشده			t	سطح معناداری
	B	Std. Error	Beta		
ضریب ثابت	۷۳,۲۳۵	۱,۰۰۳		۲۱,۰۹	۰,۰۰۰

۰,۰۰۵	۱,۴۴	۰,۱۵۶	۰,۱۶۵	-۰,۳۶	FESE
۰,۰۰۴	۱,۲۳۵	۰,۱۲۴	۰,۰۱۹	-۱,۲۸	FDOSE
۰,۰۴۱	۲,۵۶۷	۰,۰۶۳	۰,۳۲۵	-۲,۱۳	FHUF
۰,۰۰۱	۲,۷۲۳	۰,۵۶	۰,۰۴۹	-۰,۷۴	FIOLI
۰,۰۰۳۱	۱,۰۸۴	۰,۰۱۹	۰,۰۷۱	-۲,۳۹	FUIO

جدول شماره ۴ ضریب همبستگی، ضریب تعیین و ضریب تعیین تعدیل شده را نشان می دهد با توجه به ضریب همبستگی می توان گفت که همبستگی مناسبی بین متغیر مستقل (خودکارآمدی تحصیلی) و متغیر وابسته (مولفه های ارزیابی ترس از شکست) وجود دارد. جدول شماره ۵ جدول آنالیز واریانس است که صحت کلی معادله رگرسیون را بررسی می کند بدین ترتیب همان طور که در جدول مشاهده می شود، با توجه به مقدار آماره آزمون $F_{7,564} = 0,002$ و $\text{sig} = 0,002$ معنی داری آن در سطح اطمینان بالای ۹۵٪ معادله رگرسیون معتبر بوده و نتایج آن قابل تحلیل است.

جدول شماره ۶ جدول ضرایب معادله رگرسیون و آزمون معناداری این ضرایب است در صورتیکه سطح معناداری مربوط به هر ضریب کمتر از سطح قابل قبول خطا (۰.۵٪) باشد می توان ضریب مربوطه را وارد مدل نمود. در اینجا مولفه FESE و FDOSE و FHUF و FIOI و FUIO و ضریب ثابت معادله رگرسیون وارد مدل میشوند. جزء ثابت معادله رگرسیون ۹۴,۰۲۶ بدست آمده است که می توان معادله رگرسیون را به صورت ذیل نوشت:

$$\text{عزت نفس} = ۷۳,۲۳۵ - ۰,۳۶ \text{ FESE} - ۱,۲۸ \text{ FDOSE} - ۰,۱۲,۱۳ \text{ FHUF} \\ - ۰,۷۴ \text{ FIOI} - ۰,۳۹ \text{ FUIO}$$

فرضیه های فرعی

فرضیه فرعی اول

(۱) بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی در دانش آموزان دوره ی دوم متوسطه منطقه ۸ شهر تهران رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۷. نتایج آزمون همبستگی پیرسون تعیین رابطه بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی

ترس از شکست		
	آماره همبستگی پیرسون r	ترس از شکست
	سطح معناداری Sig	
	تعداد	
	۰/۴۸۰*	
	۰/۰۰۱۲	
	۳۷۳	

این فرضیه به بررسی رابطه بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی نوجوانان نمونه آماری تحقیق پرداخته است. به علت کمی و پیوسته بودن متغیرها از آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی جهت و معناداری این رابطه استفاده شده است. با مشاهده سطوح معناداری (sig) در جدول شماره ۷، سطح معناداری مربوط به آزمونهای همبستگی پیرسون، بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی از مقدار ۰/۰۱ کمتر است لذا این فرضیه تایید میشود؛ بنابراین میتوان گفت بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی افراد نمونه مورد بررسی، همبستگی منفی معنادار $r = -0/480$ در سطح ۰/۰۱ وجود دارد. بطور کلی نتایج

تحقیق در مورد این فرضیه نشان داد که افزایش ترس از شکست در افراد نمونه آماری تحقیق بطور معناداری موجب کاهش خودکارآمدی تحصیلی در آنها شده است.

فرضیه فرعی دوم

(۲) بین ترس از شکست با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دوره‌ی دوم متوسطه منطقه ۸ شهر تهران رابطه وجود دارد.

جدول شماره ۸. نتایج آزمون همبستگی پیرسون تعیین رابطه بین ترس از شکست با پیشرفت تحصیلی

ترس از شکست		
** -۰/۵۳۷	آماره همبستگی پیرسون r	پیشرفت تحصیلی
۰/۰۰۰۰۱	سطح معناداری Sig	
۳۷۳	تعداد	

این فرضیه به بررسی رابطه بین ترس از شکست با پیشرفت تحصیلی نوجوانان نمونه آماری تحقیق پرداخته است. به علت کمی و پیوسته بودن متغیرها از آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی جهت و معناداری این رابطه استفاده شده است. با مشاهده سطوح معناداری (sig) در جدول شماره ۸، سطح معناداری مربوط به آزمونهای همبستگی پیرسون، بین ترس از شکست با پیشرفت تحصیلی از مقدار ۰/۰۱ کمتر است لذا این فرضیه تایید میشود؛ بنابراین میتوان گفت بین ترس از شکست با پیشرفت تحصیلی نوجوانان نمونه مورد بررسی، همبستگی مثبت معنادار $r = -0.537$ در سطح ۰/۰۱ وجود دارد. بطور کلی نتایج تحقیق در مورد این فرضیه نشان داد که افزایش ترس از شکست در افراد نمونه آماری تحقیق بطور معناداری موجب کاهش پیشرفت تحصیلی شده است.

بحث و نتیجه گیری

فرضیه اصلی

بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دوره دوم متوسطه منطقه ۸ شهر تهران رابطه وجود دارد.

در ارزیابی فرضیه اصلی، نتایج نشان داد که بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دوره دوم متوسطه منطقه ۸ شهر تهران رابطه معنی دار وجود دارد. نتایج این پژوهش با پژوهش محسن پور، حجازی و کیامنش (۱۳۹۶)، قلی‌زاده، شکرکن و حقیقی (۱۳۹۶)، عباس‌آبادی (۱۳۹۶)، چراغیان، فریدونی‌مقدم، برازپردنجانی و باورصاد (۱۳۹۵)، زینی‌وند و همکاران (۱۳۹۴)، سپهریان، رضایی (۱۳۹۴)، شعیری، میرزایی، پروری، شه‌مرادی و هاشمی (۱۳۹۳)، مرادی‌زاده (۱۳۹۲)، حسینی (۱۳۹۲)، قنبری و همکاران (۱۳۹۲)، عبدلی و همکاران (۱۳۹۲)، کیامرثی و همکاران (۱۳۹۰)، رجبی و عباسی (۱۳۹۰)، مهدوی غروی، خسروی و نجفی (۱۳۹۱)، وکیلی، لواسانی، حجازی و اژه‌ای (۱۳۸۹)، الیوت و مک‌گریگور (۲۰۱۷)، چن و همکاران (۲۰۱۶)، جوریتیک (۲۰۱۴)، گالو وود (۲۰۱۲)، سیدریس و کافتسیون (۲۰۰۸) همسو و همخوان است.

۵-۲- فرضیه های پژوهش

فرضیه فرعی اول: بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی در دانش آموزان دوره‌ی دوم متوسطه منطقه ۸ شهر تهران رابطه وجود دارد.

در ارزیابی فرضیه فرعی اول، نتایج نشان داد که بین ترس از شکست با خودکارآمدی تحصیلی در دانش آموزان دوره‌ی دوم متوسطه منطقه ۸ شهر تهران رابطه معنی دار وجود دارد. نتایج این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های محسن‌پور، حجازی و کیامنش (۱۳۹۶)، قلی‌زاده، شکرکن و حقیقی (۱۳۹۶)، عباس‌آبادی (۱۳۹۶)، چراغیان، فریدونی‌مقدم، برازپردنجانی و باورصاد (۱۳۹۵)، زینی وند و همکاران (۱۳۹۴)، سپهریان، رضایی (۱۳۹۴)، شعیری، میرزایی، پروری، شه‌مرادی و هاشمی (۱۳۹۳)، مرادی‌زاده (۱۳۹۲)، حسینی (۱۳۹۲)، قنبری و همکاران (۱۳۹۲)، عبدلی و همکاران (۱۳۹۲)، کیامرثی و همکاران (۱۳۹۰)، رجبی و عباسی (۱۳۹۰)، مهدوی غروی، خسروی و نجفی (۱۳۹۱)، وکیلی، لواسانی، حجازی و اژه‌ای (۱۳۸۹)، الیوت و مک‌گریگور (۲۰۱۷)، چن و همکاران (۲۰۱۶)، جورتیک (۲۰۱۴)، گالو وود (۲۰۱۲)، سیدریس و کافتسیون (۲۰۰۸) همسو و همخوان است. «ترس از شکست» یا «گرایش به اجتناب از شکست» برای اولین بار در سال ۱۹۵۷ توسط اتکینسون عنوان گردید. طبق نظریه‌ی اتکینسون «ترس از شکست» اضطرابی را توصیف می‌کند که در رابطه با احساس شکست احساس می‌گردد نه در رابطه با شکست واقعی؛ به عبارت دیگر «ترس از شکست» عبارت از: داشتن اضطراب در مورد عدم توانایی در انجام برخی تکالیف معین می‌باشد. بر اساس این نظریه، افرادی که انگیزه پیشرفت در آن‌ها قوی‌تر از انگیزه‌ی «ترس از شکست» است، تکالیفی را که دارای سطح دشواری متوسط هستند ترجیح می‌دهند و از تکالیف خیلی آسان یا خیلی دشوار پرهیز می‌کنند و برعکس، افرادی که انگیزه‌ی «ترس از شکست» در آن‌ها قوی‌تر از انگیزه‌ی پیشرفت است، تکالیف خیلی آسان یا خیلی دشوار را ترجیح می‌دهند. همچنین افراد دارای «ترس زیاد از شکست» از بین دو موقعیت دشوار و متوسط، احتمالاً موقعیت دشوار را بر می‌گزینند، زیرا در صورت شکست در چنین موقعیتی به دلیل دشوار بودن تکالیف، به احتمال کمتری مورد نکوهش قرار خواهند گرفت براساس نظریه یادگیری اجتماعی بندورا، افراد تمایل دارند به فعالیت‌هایی بپردازند که از انجام دادن آنها احساس امنیت می‌کنند و از فعالیت‌هایی که احساس می‌کنند توانایی انجام دادن آنها را ندارند، پرهیز می‌کنند. باورهای خودکارآمدی تعیین می‌کند که افراد تا چه اندازه برای فعالیت‌های خود انرژی صرف می‌کنند و تا چه میزان در برابر موانع مقاومت می‌کنند. پایه فرآیندهای مهمی چون انگیزش، بهزیستی روانی و علایق فردی، خودکارآمدی است. که به کمک این متغیر در نوجوانی و جوانی می‌توان رضایت از زندگی در آینده را پیش بینی کرد. در این نظریه، افرادی که از نظر احساس خوداثربخشی قوی هستند، معتقدند که قادرند به طور مؤثری از عهده رویدادهای زندگی خود برآیند، واز آنجا که اشخاص دارای خوداثربخشی قوی در غلبه بر مشکلات، انتظار موفقیت دارند، در کوشش‌های خود به مراتب ثابت قدم ترند و اعتماد بیشتری به توانایی‌های خود دارند. خودکارآمدی به عنوان اعتقاد ما در توانایی برای رسیدن به موفقیت در یک موقعیت ویژه تعریف شده است. اگر معتقد باشیم که دیگر کاری نمی‌توانیم انجام دهیم، پس ممکن است حتی تلاش هم نکنیم. به نظر بندورا، خودکارآمدی عامل مهمی در تعیین موفقیت یا شکست ما در سراسر عمر است. باورهای خودکارآمدی بر طرز تفکر افراد، چگونگی رویارویی با مشکلات و سلامت هیجانی و جسمانی، تصمیم‌گیری و مقابله با استرس تأثیر می‌گذارد. افرادی که در عملکرد به نتایج موفقیت آمیز می‌رسند، خودکارآمدی آنها افزایش، و افرادی که شکست می‌خورند، خودکارآمدی شان کاهش می‌یابد ادراک خود اثربخشی یک ساز و کار شناختی است که فرد را قادر به رویارویی با مشکلات، نقص‌ها می‌سازد. تغییر و تحولات در دوره‌ی نوجوانی می‌توانند مجموعه‌ی متنوعی از احساسات را علاوه بر احساس هیجان و انتظار و ناامیدی و ترس از شکست را در دانش آموزان را به وجود آورد. ترس از شکست هسته اصلی تمامی الگوهای رفتاری از جمله: خودناتوان‌سازی، اهمال‌کاری یا تعلل و حمایت از خودارزشمندی و خودکارآمدی است. فروید در موشکافی‌های روان تحلیل‌گرانه خود به افرادی اشاره می‌کند که (هراس از شکست) داشته و از رسیدن به شکست و پیامدهای آن می‌ترسند. ریشه اصلی ترس از شکست را ناشی از نحوه شکل‌گیری هویت اجتماعی فرد در دوران کودکی است. در تبیین این یافته‌ها اینگونه استنباط می‌شود؛ افرادی که از نظر احساس خودکارآمدی قوی هستند، معتقدند که قادرند به طور مؤثری از عهده رویدادهای زندگی خود برآیند. اشخاص دارای خودکارآمدی بالا در غلبه بر مشکلات، انتظار موفقیت بیشتر و اعتماد بیشتری به توانایی‌های خود دارند و غالباً موفق می‌

شوند و معتقدند که می‌توانند با وضعیت‌های مختلف کنار بیایند؛ اما افرادی که خودکارآمدی کمی دارند، احساس ناتوانی و درماندگی در کنترل رویدادهای زندگی می‌کنند این افراد هنگامی که با موانعی در زندگی روبرو می‌شوند، اگر تلاش‌های آنها در برخورد با مشکلات بی‌نتیجه باشد قطع امید می‌کنند و دیگر تلاشی برای تغییر اوضاع انجام نمی‌دهند چون فکر می‌کنند که تلاش‌های آنها بی‌نتیجه است. به نظر بندورا، خودکارآمدی عامل مهمی در تعیین موفقیت یا شکست ما در سراسر عمر است.

فرضیه فرعی دوم: بین ترس از شکست با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان دوره‌ی دوم متوسطه منطقه ۸ شهر تهران رابطه وجود دارد.

این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش محسن‌پور، حجازی و کیامنش (۱۳۹۶)، قلی‌زاده، شکرکن و حقیقی (۱۳۹۶)، عباس‌آبادی (۱۳۹۶)، چراغیان، فریدونی‌مقدم، برازپردنجانی و باورصاد (۱۳۹۵) رجبی و عباسی (۱۳۹۰)، مهدوی غروی، خسروی و نجفی (۱۳۹۱)، وکیلی، لواسانی، حجازی و اژه‌ای (۱۳۸۹)، البوت و مک‌گریگور (۲۰۱۷)، چن و همکاران (۲۰۱۶)، جورتیگ (۲۰۱۴)، گالو وود (۲۰۱۲) همسو و همخوان است. ترس از شکست (FF) یک منبع ثابت از استرس یا اضطراب است که شرایط روانی و عملکرد دانش‌آموزان را در زمینه تحصیل تخریب می‌کند. کونروی و همکارانش، ترس از شکست را به عنوان تمایل به تحلیل و ارزیابی تهدیدی برای دست‌یابی به اهداف معنادار شخصی، که برای فرد مهم هستند، مشاهده کردند در تحقیقات مربوط به ترس از شکست در ارتباط با موفقیت و پیشرفت تحصیلی، ترس از شکست یا ارزیابی اجتماعی منفی بعنوان شایع‌ترین منابع نگرانی و استرس ناهنجار، میان دانش‌آموزان گزارش شده است. تحقیق بر روی نوجوانان نشان داده که هردو نگرانی درباره فرایند (مانند خوب امتحان ندادن) و نتایج (مانند شکست، انتقاد والدین یا معلمان) با FF مرتبط بوده است. برای مثال نگرانی‌های دانش‌آموزان موفق به ترس از شکست، ترس از ارزیابی منفی، احساس بی‌کفایتی، بی‌انگیزگی، ناامیدی و ... مربوط است. ترس از شکست باعث می‌شود افراد اهدافی را انتخاب کنند که برای توسعه مهارت، مطلوب نیست و یا انگیزه لازم را در نوجوانان ایجاد نمی‌کند. پاسخ‌های مقابله‌ای موثر به FF که یک منبع اضطراب برای دانش‌آموزان می‌باشد، مهم هستند.

پیشنهادات پژوهش

- از آنجایی که مطالعه حاضر در دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم انجام شده است، پیشنهاد می‌شود این پژوهش در سایر اقشار نیز انجام شود.
- توصیه می‌شود پژوهشگران در مطالعات بعدی علاوه بر خودکارآمدی از متغیر ویژگی‌های شخصیتی به عنوان متغیر برون‌زایی که می‌تواند بر ترس از شکست اثرگذار باشد استفاده کنند.
- بهتر است پژوهشگران در مطالعات مشابه به صورت کیفی عمل کنند؛ یعنی علاوه بر جمع‌آوری داده‌ها از طریق پرسشنامه، از شیوه‌های دیگر جمع‌آوری اطلاعات از جمله مصاحبه با دانشجویان نیز استفاده کنند.
- بهتر است در پژوهش‌های آتی آثار ویژگی‌های خانواده از جمله موقعیت اقتصادی - اجتماعی خانواده در ترس از شکست، مورد بررسی قرار گیرد.
- می‌توان از نتایج این پژوهش در سازمان‌های ذیربط از جمله آموزش و پرورش بهره برد.

پیشنهادات کاربردی

- از آنجا که بین مولفه‌های خودکارآمدی و ترس از شکست رابطه معنادار وجود دارد پیشنهاد می‌شود مشاوران و متخصصان یاورانه می‌توانند در فرایند ارزیابی مراجعان خود که از مسائل مربوط به اضطراب و ترس و عدم عزت نفس رنج می‌برند، این دو مولفه بخصوص ترس از شکست را بررسی کنند و از نتایج این پژوهش در راستای خود بهره‌گیرند.

۲. براساس یافته های پژوهش حاضر پیشنهاد می شود دلایل ضعیف بودن ادراک از سبک های فرزندپروری در نوجوانان بررسی شود. به این منظور پیشنهاد می گردد آموزش های عمومی و اختصاصی و مهارت های فرزندپروری در مراکز مشاوره که به صورت جلسه های عمومی و خصوصی تشکیل می گردد می تواند به افراد در بهبود اطلاعات آن ها در این امر یاری رساند.

اصول اخلاقی

پس از انتخاب نمونه های پژوهش و برای رعایت مسائل اخلاقی شرکت کنندگان در پژوهش حاضر، اقدامات زیر صورت پذیرفت:

- ۱- در ابتدای تحقیق؛ با توضیح صادقانه اهداف پژوهش، رضایت آگاهانه از افراد و والدینشان برای شرکت در پژوهش اخذ گردید.
- ۲- در اجرای پژوهش سعی بر آن بود که با برقراری ارتباط موثر با آزمودنی ها از لحاظ مشکلات احتمالی مورد حمایت قرار گیرند.
- ۳- رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات هم از جانب پژوهشگر کاملاً حفظ شد.
- ۴- در تمامی مراحل اجرای پژوهش سعی شد تا هیچ گونه آسیبی به شرکت کنندگان در پژوهش وارد نگردد.
- ۵- در حین تکمیل پرسشنامه توسط شرکت کنندگان، کسانی که نیاز به استراحت در حین پاسخ گویی به سوالات داشتند، اجازه داده شد که در حد امکان استراحت نمایند.

منابع فارسی

۱. ابطحی، معصومه السادات و ندری، خدیجه. (۱۳۹۰). رابطه خلاقیت و سازگاری با عملکرد تحصیلی دانش-آموزان متوسطه شهر زنجان، فصلنامه علمی-پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی، سال سوم، شماره دوم، صص ۲۸-۱۵.
۲. ادراکی، میترا؛ رامید، معصومه و عبدلی، روح اله. (۱۳۹۰). ارتباط رضایت از تحصیل با پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، سال ۱۱، شماره ۱، صص ۳۹-.
۳. آتش دامن، غلامرضا (۱۳۹۶) مسئولیت پذیری در دانش آموزان دوره ی ابتدایی، روزنامه اطلاعات
۴. پروین، لارنس و جان، اولیوربی، (۲۰۱۴)، شخصیت نظریه پژوهش. ترجمه محمد جعفر جوادی و پروین کدیور، تهران: آپز.
۵. پورعبدل، سعید؛ صبحی قراملکی، ناصر و عباسی، مسلم (۱۳۹۴). مقایسه ی اهمال کاری تحصیلی و سرزندگی تحصیلی در دانش آموزان با و بدون اختلال یادگیری خاص. مجله ناتوانی یادگیری، ۳(۴)، ۲۲-۳۸.
۶. جوادی، مرضیه؛ کیوان آرا، محمود، یعقوبی، مریم، حسن زاده، اکبر و عبادی، زهرا. (۱۳۸۹). رابطه بین آگاهی فراشناختی از راهبردهای مطالعه و وضعیت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، سال ۱۰، شماره ۳، صص ۲۵۴-۲۴۶.
۷. حجازی، الهه؛ نقش، زهرا و سنگری، علی اکبر. (۱۳۸۸). ادراک از ساختار کلاس و پیشرفت تحصیلی ریاضی: نقش واسطه ای متغیرهای انگیزشی و شناختی، مجله مطالعات روانشناختی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه الزهراء، دوره ۵، شماره ۴، صص ۴۵-۲۵.
۸. حسن شاهی، زهرا. (۱۳۸۹). بررسی ارتباط سبک شناختی استقلال - وابستگی میدانی با عملکرد تحصیلی دانش-آموزان مقطع دبیرستان در شهرستان ارسنجان، پایان نامه چاپ نشده کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی شهر اصفهان.
۹. حسینی نسب، داوود. (۱۳۷۷). عوامل مهم و مؤثر در تعبیه یک سیستم ارزشیابی آموزشی یا در طرح یک برنامه جامع ارزشیابی، نشریه دانشگده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید باهنر کرمان، دوره جدید، شماره سوم، صص ۴۷-۳۳.

۱۰. خدای، نغمه؛ عابدی، احمد و آتش-پور، سیدحمید. (۱۳۹۰). تاثیر آموزش حافظه فعال و فراشناخت بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر ناتوان در یادگیری ریاضی، مجله دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، سال ۱۲، شماره ۴۳، صص ۵۳-۴۵.
۱۱. خرمایی، فرهاد؛ عباسی، مسلم و رجبی، سعید (۱۳۹۶). مقایسه‌ی کمال گرایی و تعلل ورزی در مادران دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری. مجله ناتوانی‌های یادگیری، (۱)۱، ۷۷-۶۰.
۱۲. دلاورپور، محمداقا. (۱۳۸۷). پیش بینی آگاهی فراشناختی و پیشرفت تحصیلی بر اساس جهت گیری هدف پیشرفت، مجله پژوهش‌های نوین روانشناختی، سال ۳، شماره ۹، صص ۹۱-۶۵.
۱۳. رجبی، غلامرضا و عباسی، قدرت اله (۱۳۹۵) بررسی رابطه خود انتقادی، اضطراب اجتماعی و ترس از شکست با کمرویی درونی شده در دانشجویان. پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره، (۲)۱، ۱۸۲-۱۷۱.
۱۴. زرین چنگ، محبوبه. (۱۳۸۴). بررسی تأثیر آموزش فراشناختی بر پیشرفت تحصیلی درس ریاضی. نوآوری های آموزشی. شماره ۱۴.
۱۵. زینلی پور، حسین؛ زارعی، اقبال و زندی نیا، زهره، (۱۳۹۵)، خودکارآمدی عمومی و تحصیلی دانش آموزان و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی، مطالعات روانشناسی تربیتی، شماره ۹، صص ۱۳-۲۸.
۱۶. سپهریان، فیروزه (۱۳۹۰). اهمال کاری تحصیلی و عوامل پیش‌بینی کننده آن. مطالعات روان‌شناختی، (۴)۷: ۲۶-۱۰.
۱۷. سیف، علی اکبر. (۱۳۸۳). اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی، تهران: نشر روان.
۱۸. سیف، علی اکبر. (۱۳۸۸). روش‌های آموزش و یادگیری، تهران: انتشارات دوران.
۱۹. شریف زاده، فتاح و کاظمی، مهدی. (۱۳۹۱). مدیریت و فرهنگ سازمانی، تهران: انتشارات قومس.
۲۰. شعاری نژاد، علی اکبر. (۱۳۸۹). فلسفه آموزش و پرورش، تهران: انتشارات امیر کبیر.
۲۱. شعاری نژاد، علی اکبر. (۱۳۸۹). فلسفه آموزش و پرورش، تهران: انتشارات امیر کبیر.
۲۲. شفیعی، حسن و معتمدی، عبدالله، (۱۳۹۵)، تاثیر خودکارآمدی ادراک شده بر پردازش اطلاعات چهره هیجانی، مجله علوم رفتاری، دوره ۵، شماره ۳، صص ۲۶۱-۲۶۷.
۲۳. شکوهی، غلامحسین. (۱۳۹۰). تعلیم و تربیت و مراحل آن، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
۲۴. شمس، قاسم. (۱۳۷۸). رابطه بین درونگرایی و برونگرایی و منبع کنترل با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع راهنمایی شهر تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان.
۲۵. شولتز، دوان و شولتز، سیدنی. الن، (۲۰۱۱)، نظریه شخصیت. ترجمه یحیی سیدمحمدی (۱۳۹۰). تهران: ویرایش.
۲۶. شهنی ییلاق، منیجه؛ سلامتی، سیدعباس، مهرابی زاده، مهناز و حقیقی، جمال (۱۳۹۵). بررسی شیوع تعلل و تأثیر روش‌های درمان شناختی و رفتاری بر کاهش آن در دانش‌آموزان دبیرستانی شهر اهواز. مجله‌ی علوم تربیتی شهید چمران اهواز، (۱۳)۳، ۳۰-۱.
۲۷. صفری، یحیی و رحمت اله، مرزوقی. (۱۳۸۸). مطالعه تجربی بررسی میزان تاثیر آموزش به شیوه فراشناختی بر عملکرد تحصیلی و آگاهی های فراشناختی دانش آموزان در برنامه درسی علوم دوره راهنمایی، مجله دانشور رفتار، سال ۱۶، شماره ۳۹، صص ۵۴-۴۵.
۲۸. عابدینی، یاسمین، (۱۳۹۵)، پیش بینی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دبیرستانی براساس باورهای خودکارآمدی، وضعیت اجتماعی- اقتصادی و رشته تحصیلی، روانشناسی معاصر، شماره ۶، صص ۷۰-۵۷.
۲۹. عصاره، علیرضا، (۱۳۹۳)، پیشرفت تحصیلی، دغدغه های خانواده ها، تهران: نشریه انجمن اولیا و مربیان پیوند.

۳۰. فروتن، مرجان. (۱۳۸۷). تاثیر دوره پیش دبستانی بر پیشرفت تحصیلی ریاضی دانش آموزان پایه اول ابتدایی شهر کازرون، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
۳۱. کدیور، پروین. (۱۳۹۰). روانشناسی پرورشی، تهران: انتشارات سمت.
۳۲. کیوانفر، محمد رضا. (۱۳۹۴). بررسی رابطه خودپنداره و پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان سال سوم راهنمایی، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه اصفهان.
۳۳. لطف آبادی، حسن. (۱۳۸۴). روانشناسی آموزشی، تهران: انتشارات سمت.
۳۴. لورای، برک (۱۳۸۳). روان شناسی رشد، ترجمه یحیی سید محمدی، جلد اول، نشر ارسباران.
۳۵. محمدی، محمد. (۱۳۸۶). رابطه یادگیری خود تنظیم و اختلال یادگیری در دانش آموزان پایه های چهارم و پنجم ابتدایی استان کردستان، پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی.
۳۶. محمدی، محمد. (۱۳۸۶). رابطه یادگیری خود تنظیم و اختلال یادگیری در دانش آموزان پایه های چهارم و پنجم ابتدایی استان کردستان، پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی.
۳۷. مرادی، فاطمه. (۱۳۹۲). مقایسه خلاقیت و عملکرد تحصیلی در دانش آموزان مدارس هوشمند و عادی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.
۳۸. مسدد، سیدعلی (۱۳۹۵) روانشناسی ورزش از تئوری تا عمل، تهران انتشارات اطلاعات
۳۹. ملکی، بهرام. (۱۳۸۴). تاثیر آموزش راهبردهای شناختی و فراشناختی بر افزایش یادگیری و یاد داری متون درسی مختلف. تازه های علوم شناختی، سال ۷، شماره ۳، صص ۵۰-۴۲.
۴۰. میرمظفری، معصومی؛ حسین زاده لطفی، فرهاد؛ شاهورانی، احمد و رشیدیان، زهرا (۱۳۸۶). بررسی علل افت تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه شهر خرم آباد در درس ریاضی، مجله ریاضیات کاربردی واحد لاهیجان، سال چهارم، شماره ۱۴، صص ۷۵-۸۸.
۴۱. ندیمی، محمدتقی و بروج، محمدحسین (۱۳۸۵). آموزش و پرورش سه مقطع ابتدایی، راهنمایی تحصیلی و متوسطه‌ی نظام جدید (واحدی)، تهران: انتشارات مهرداد.
۴۲. هومن، حیدرعلی؛ صالحی، مهدیه و ارجمند، الهام. (۱۳۸۹). ساخت و استانداردسازی آزمون مهارت های شناختی و فراشناختی دانشجویان و ارتباط این مهارت ها با انگیزه پیشرفت تحصیلی، مجله تحقیقات روانشناختی، سال ۲، شماره ۵، صص ۲۶-۴۸.
۴۳. یوسفی، بهنام. (۱۳۹۰). رابطه مهارت خواندن با پیشرفت تحصیلی ریاضی و جغرافی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی منطقه اوز، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد مرودشت.
۴۴. یوسفی، بهنام. (۱۳۹۰). رابطه مهارت خواندن با پیشرفت تحصیلی ریاضی و جغرافی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی منطقه اوز، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد مرودشت.

45. Bandura, A, (2006), Adolescent development from an agnatic perspective.
46. Bandura, A, (1997), self-Efficacy: Exercise of control. New York: w.h.freeman company.
47. Conroy D.E. Jason P.W. & Jonathan N.M. (2012). " Multidimensional fear of failure measurement: The performance failure appraisal inventory ". Journal of applied sport psychology, 14; PP:76-90
48. Conroy, D.E. (2003). " Representational models associated with fear of failure in adolescents and young adults the Pennsylvania State University ". Journal of Personality. Blackwell Publishing, 71; P:
49. Hung, H. P. (2005). " Ethnicity, gender and the Academic performance of adolescents: An examination of the influence of culture Retrieved of Google (9-32).
50. Lacarra R.D. (2009). " So very hard to go: an action research project on cultural affirmation ". A dissertation submitted to the faculty of Claremont Graduate University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy in the Graduate, Faculty of Education, and Claremont, California
51. Lazarus, R.S. (1991). " Emotion and adaptation ". New York: Oxford University Press
52. Lopez, F.G, Lent, R.W, Brown, S.D & Gore, P. A. Jr, (1997), Role of social-cognitive expectations in high school students mathematics-related interest and performance. Journal of Counseling Psychology, 44, 44-52
53. McClelland D. C. Atkinson J.W. Clark R.A. & Lowell E. L. (1953). " The achievement motive ". New York: Irvington.
54. Passer, M.W. (2014). " Competitive trait anxiety in children and adolescents ". In J. M.Silva & R.S. Weinberg (Eds.), Psychological foundations of sport (PP: 130-143). Champaign, IL: Human Kinetic
55. Pintrich, P. R & De Groot, E. V, (1990), Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance. Journal of Educational Psychology, 82, 33-40.
56. Sagar S. S. Lavallee D. & Spray C.M. (2007). " Why young elite athletes fear failure: Consequences of failure ". Journal of Sports Sciences; 25(11); PP:1171-118
57. Sagar S.S. Jowett S. (2017). " Validation of a multidimensional measure of fear of failure in a british sample: The performance failure appraisal inventory (PFAI) ". International Journal of Coaching Sciences; 4; PP:49
58. Tucker-Ladd, C. E. (2000). *Psychological Self-Help*. <http://mentalhelp.net/psyhelp/chap4/chap4k.htm>.
59. Yang, H. J, (2004), Factors affecting student burnout and academic achievement in multiple enrolment programs in Taiwan's technical-vocational colleges. International Journal of Educational Development, 24, 283-301.
60. Zimbardo, P. G. (2010). *Psychology and Life*. New York: Harper Collins.
61. Zimmerman, B.J, (2008), Investigating self-regulation and motivational historical background methodological developments and future projects, Journal research american educational, 45, p166-18.